

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y – DƯỢC**

HÀ QUYẾT THẮNG

**THỰC TRẠNG VÀ MỘT SỐ YẾU TỐ
ẢNH HƯỞNG ĐẾN NGUỒN NHÂN LỰC
Y TẾ XÃ, PHƯỜNG TỈNH TUYÊN QUANG**

Chuyên ngành: Y học dự phòng

Mã số: 62.72.73

LUẬN VĂN THẠC SĨ Y HỌC DỰ PHÒNG

Người hướng dẫn khoa học: TS. TRỊNH VĂN HÙNG

THÁI NGUYÊN - 2013

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan các số liệu và kết quả nghiên cứu trong Luận văn do tôi thu thập là trung thực và chưa được công bố trong bất kỳ công trình nghiên cứu khoa học nào. Tôi xin cam đoan các thông tin trích dẫn trong luận văn đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Những đảm bảo trên tôi xin chịu trách nhiệm nếu có phát hiện không đúng./.

Người viết

Hà Quyết Thắng

LỜI CẢM ƠN

Trong hai năm qua, tôi đã học lớp Cao học Y học dự phòng tại Trường Đại học Y Dược - Đại học Thái Nguyên, trong suốt quá trình học tập tại đây tôi đã được Ban Giám hiệu nhà trường, các thầy giáo, cô giáo tạo điều kiện giúp đỡ để tôi hoàn thành tốt chương trình học tập.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới Ban Giám hiệu, Khoa Y tế cộng cộng, Phòng quản lý đào tạo sau đại học, các thầy giáo, cô giáo Trường Đại học Y Dược đã tận tình giảng dạy, hướng dẫn cho tôi trong hai năm học qua.

Tôi biết ơn sâu sắc tới Tiến sỹ Trịnh Văn Hùng - Trưởng phòng Đào tạo, người thầy đã tận tình hướng dẫn tôi hoàn thành luận văn này.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới Lãnh đạo Sở Y tế tỉnh Tuyên Quang, Ban lãnh đạo Trung tâm Y tế các huyện, Thành phố của tỉnh, Ban Giám hiệu Trường Trung cấp Y tế Tuyên Quang cùng toàn thể các anh, chị và các bạn đồng nghiệp trong ngành Y tế đã tạo mọi điều kiện thuận lợi, động viên, giúp đỡ tôi trong quá trình học tập, thu thập số liệu và hoàn thành luận văn.

Tôi xin cảm ơn những người thân trong gia đình đã tạo mọi điều kiện về tinh thần cũng như vật chất và động viên tôi vượt qua mọi khó khăn để hoàn thành khóa học này./.

Học viên

Hà Quyết Thắng

MỤC LỤC

Lời cam đoan	i
Lời cảm ơn	ii
Mục lục.....	iii
Dạng mục các chữ viết tắt.....	v
Danh mục các bảng	vi
Danh mục các biểu.....	viii
ĐẶT VẤN ĐỀ	1
Chương 1: TỔNG QUAN	3
1.1. Một vài nét về chăm sóc sức khỏe ban đầu.....	3
1.2. Thực trạng nguồn nhân lực ngành y tế	5
1.2.1. Nguồn nhân lực y tế trên thế giới.....	5
1.2.2. Thực trạng nhân lực y tế ở Việt Nam.....	6
1.3. Tổ chức và hoạt động của y tế xã/phường/thị trấn.....	9
1.3.1. Sự hình thành và phát triển của y tế xã, phường, thị trấn	9
1.3.2. Chức năng nhiệm vụ của y tế xã, phường, thị trấn	12
1.3.3. Vai trò của y tế xã/phường/thị trấn trong thực hiện chăm sóc sức khỏe ban đầu cho nhân dân	15
1.3.4. Thực trạng nguồn nhân lực y tế xã, phường	16
1.4. Một số yếu tố ảnh hưởng đến nguồn nhân lực y tế xã, phường	21
Chương 2: ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	26
2.1. Đối tượng nghiên cứu.....	26
2.2. Địa điểm và thời gian nghiên cứu	26
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	28
2.3.1. Thiết kế nghiên cứu.....	28
2.3.2. Cỡ mẫu nghiên cứu	29
2.3.3. Kỹ thuật thu thập số liệu	30

2.3.4. Công cụ thu thập thông tin, số liệu	30
2.3.5. Chỉ tiêu nghiên cứu	31
2.3.6. Kỹ thuật xử lý và phân tích số liệu	33
2.3.7. Không chế sai số	33
2.4. Vấn đề đạo đức trong nghiên cứu	34
2.5 Hạn chế của đề tài	34
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	36
3.1. Thực trạng nguồn nhân lực y tế xã, phường ở Tuyên Quang	36
3.2. Các yếu tố ảnh hưởng đến nguồn nhân lực y tế xã, phường, thị trấn tỉnh Tuyên Quang.....	50
3.2.1. Sự thực thi các văn bản của Đảng, Chính quyền ảnh hưởng đến nhân lực y tế xã, phường thị trấn	50
3.2.2. Các yếu tố ảnh hưởng đến nhân lực y tế xã, phường thị trấn theo đánh giá của cán bộ y tế và người dân.....	52
Chương 4: BÀN LUẬN	57
4.1. Thực trạng nguồn nhân lực y tế xã, phường thị trấn tại tỉnh Tuyên Quang...	57
4.1.1. Về số lượng cán bộ y tế xã.....	57
4.1.2. Về chất lượng cán bộ ở tuyến xã.....	59
4.2. Một số yếu tố ảnh hưởng đến nguồn nhân lực y tế xã, phường thị trấn tại Tuyên Quang	62
4.2.1. Sự quan tâm của các cấp ủy Đảng, Chính quyền.....	62
4.2.2. Các yếu tố ảnh hưởng đến nhân lực y tế xã, phường thị trấn theo đánh giá của cán bộ y tế và người dân.....	63
KẾT LUẬN	70
KHUYẾN NGHỊ	72
PHỤ LỤC	80

DANG MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

BS	Bác sỹ
BVSK	Bảo vệ sức khỏe
CBYT	Cán bộ y tế
CQGYTX	Chuẩn quốc gia y tế xã
CSSK	Chăm sóc sức khỏe
CSSKBD	Chăm sóc sức khỏe ban đầu
DS	Dân số
DS - KHHGD	Dân số - Kế hoạch hóa gia đình
KCB	Khám chữa bệnh
NHS	Nữ hộ sinh
SDD	Suy dinh dưỡng
TC	Trung cấp
TP	Thành phố
TTYT	Trung tâm Y tế
TYT	Trạm y tế
UBND	Ủy ban nhân dân
YHCT	Y học cổ truyền
YS	Y sỹ
YSSN	Y sỹ sản nhi

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1. Một số chỉ số cơ bản về nhân lực tại các trạm Y tế xã, phường, thị trấn trên địa bàn tỉnh Tuyên Quang năm 2013	36
Bảng 3.2. Phân bố cán bộ y tế, cán bộ dân số xã theo đơn vị hành chính	37
Bảng 3.3. Tỷ lệ cán bộ y tế xã, phường thị trấn phân theo trình độ chuyên môn .	38
Bảng 3.4. Số lượng cán bộ Y tế xã, phường hiện có so với Thông tư 08	39
Bảng 3.5. Số lượng Bác sỹ đang làm việc tại trạm Y tế	41
Bảng 3.6. Phân bố cán bộ y tế xã, phường là Y sỹ theo tuổi, giới.....	43
Bảng 3.7. Trình độ học vấn của số Y sỹ < 30 tuổi.....	43
Bảng 3.8. Phân bố CBYT là Y sỹ theo cơ cấu chuyên môn	44
Bảng 3.9. Phân bố nhân lực y tế theo chuẩn Quốc gia về Y tế xã.....	44
Bảng 3.10. Đánh giá kết quả thực hiện nhiệm vụ của cán bộ y tế xã thông qua một số chỉ số về khám chữa bệnh qua năm 2012 so với năm 2011	46
Bảng 3.11. Đánh giá kết quả thực hiện nhiệm vụ của cán bộ y tế xã thông qua một số chỉ số về chăm sóc sức khỏe bà mẹ và trẻ em năm 2012 ...	47
Bảng 3.12. Đánh giá kết quả thực hiện nhiệm vụ của cán bộ y tế xã thông qua một số chỉ số về thực hiện chương trình phòng chống Sốt rét	48
Bảng 3.13. Đánh giá kết quả thực hiện nhiệm vụ của cán bộ y tế xã thông qua một số chỉ số về thực hiện chương trình phòng chống HIV/AIDS	48
Bảng 3.14. Đánh giá mức độ hoàn thành nhiệm vụ của tuyến y tế cơ sở theo báo cáo của Trung tâm y tế các huyện, thành phố.....	49
Bảng 3.15. Ý kiến trả lời của trưởng trạm y tế về cơ cấu cán bộ Y tế tại trạm Y tế hiện nay	52
Bảng 3.16. Ý kiến trả lời của trưởng trạm y tế về các yếu tố cần để thu hút bác sỹ làm việc tại trạm y tế xã	52
Bảng 3.17. Ý kiến trả lời của trưởng trạm y tế xã, phường về sự gắn bó với y tế cơ sở	53

Bảng 3.18. Ý kiến của trưởng trạm y tế về lý do cán bộ y tế xã không hài lòng làm việc tại trạm y tế xã.....	54
Bảng 3.19. Ý kiến của Trưởng trạm y tế xã nhận xét về sự thỏa đáng của các chế độ chính sách hiện nay của Nhà nước.....	55
Bảng 3.20. Ý kiến trả lời của Trạm trưởng trạm y tế xã về việc thực hiện chế độ chính sách Nhà nước đối với cán bộ y tế xã hiện nay	55
Bảng 3.21. Ý kiến trả lời của trưởng trạm y tế xã về giải pháp tạm thời cho việc thiếu bác sỹ tại Trạm y tế xã	56

DANH MỤC CÁC BIỂU

Biểu 3.1. Phân bố cán bộ y tế xã theo giới tính, nhóm tuổi	40
Biểu 3.2. Phân bố cán bộ y tế là Bác sỹ theo tuổi, giới	42

ĐẶT VẤN ĐỀ

Sức khỏe là vốn quý nhất của con người, là một trong những điều kiện cơ bản để con người sống hạnh phúc, là mục tiêu nhân tố quan trọng trong phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội và bảo vệ tổ quốc. Công tác chăm sóc sức khỏe cho nhân dân là một nhiệm vụ chính trị quan trọng luôn được Đảng và Nhà nước ta quan tâm.

Những năm qua, cùng với nỗ lực thực hiện các giải pháp về tài chính và cơ sở vật chất, trang thiết bị, ngành y tế đã đặc biệt quan tâm đến việc phát triển nguồn nhân lực y tế, đáp ứng ngày càng tốt hơn nhu cầu chăm sóc và bảo vệ sức khỏe nhân dân. Số lượng, trình độ, cơ cấu cán bộ chuyên môn của các đơn vị y tế phải đảm bảo phát huy tối đa hiệu quả, chất lượng làm việc của cán bộ, từ đó đảm bảo tối đa quyền lợi người bệnh. Chính vì vậy, liên bộ Bộ Y tế - Bộ Nội vụ đã ban hành Thông tư liên tịch số 08/2007/TTLT/BYT-BNV ngày 05/6/2007 hướng dẫn định mức biên chế sự nghiệp trong các cơ sở y tế nhà nước (TT08) [8].

Tuy là một tỉnh còn nhiều khó khăn nhưng với chủ trương đưa dịch vụ y tế đến gần với người dân, nhất là vùng khó khăn, thực hiện công bằng, hiệu quả trong khám chữa bệnh, đáp ứng nhu cầu chăm sóc sức khỏe nhân dân ngày càng cao. Trong những năm qua, công tác khám, chữa bệnh ở tuyến cơ sở tại Tuyên Quang được thực hiện khá tốt, giải quyết một phần gánh nặng cho tuyến trên và đã góp phần quan trọng trong việc khống chế, đẩy lùi dịch bệnh, xóa đói giảm nghèo, ổn định xã hội. Hoạt động của mạng lưới y tế tuyến huyện, xã được cải thiện đã góp phần giúp người dân giảm chi phí khi ốm đau, điều này đặc biệt có ý nghĩa đối với người nghèo [4], [16].

Trên thực tế, những năm gần đây hoạt động của tuyến y tế cơ sở đã xuất hiện những bất cập: Dân số tăng, dịch bệnh có những diễn biến khác